

Postupanje zdravstvenih djelatnika u slučaju postavljanja sumnje na novi koronavirus (2019-nCoV)

Verzija 3, 24. siječnja 2020.

Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Klinika za infektivne bolesti „Dr. Fran Mihaljević“

Dana 31. 12. 2019. kineske vlasti su objavile da je zabilježeno grupiranje oboljelih od upale pluća u gradu Wuhan, Hubei provincija u Kini. Oboljeli su razvili simptome povišene temperature, kašlja i otežanog disanja s infiltratima obostrano na plućima. Prema podacima prvi slučaj razvio je simptome 8. prosinca 2019. godine. Prvi oboljeli epidemiološki se povezuju s boravkom na gradskoj tržnici Huanan Seafood Wholesale Market, veleprodajnom tržnicom morskih i drugih živih životinja. Kao uzročnik početkom siječnja identificiran je novi *coronavirus* (2019-nCoV) koji, kao i SARS-CoV, pripada rodu *Betacoronavirusa* i to podrodu *Sarbecovirusa*. Praćenje kontakata i provođenje zdravstvenih mjera prevencije u Wuhanu i šire u Kini su u tijeku, a tržnica s kojom se epidemiološki povezuje pojava većine oboljelih zatvorena je 1. siječnja 2020. godine.

Broj oboljelih se mijenja iz dana u dan, kao i broj osoba s teškom kliničkom slikom i broj umrlih. Zabilježeni su i importirani slučajevi bolesti izvan Kine, ali za sada su svi ti bolesnici doputovali iz Wuhana. U svim ovim područjima/zemljama provode se mjere utvrđivanja kontakata i zdravstvenog nadzora nad njima u trajanju od 14 dana od zadnjeg kontakta s oboljelim.

Prema do sada dostupnim informacijama, izvor zaraze su životinje, ali je moguć i prijenos s čovjeka na čovjeka.

Za sada postoje ograničena saznanja o spektru kliničke slike oboljelih. Nema cjepiva niti specifičnog lijeka. Liječenje je suportivno.

Hrvatski zavod za javno zdravstvo donosi kliničke i epidemiološke kriterije na temelju kojih se postavlja sumnja na infekciju 2019-nCoV u oboljelih.

Kriteriji će se mijenjati po potrebi, ovisno o novim saznanjima.

Sumnja na infekciju 2019-nCoV postavlja se u slučaju kad su zadovoljeni sljedeći kriteriji:

Klinički znakovi/simptomi	I	Epidemiološka anamneza
Povišena tj. temperatura ¹ I simptomi zahvaćenosti donjih dišnih putova (npr.	I	Tijekom zadnjih 14 dana prije početka simptoma putovao/la u Wuhan, Kina - ILI -

kašalj, teškoće disanja)		Tijekom zadnjih 14 dana prije početka simptoma, bliski kontakt ² s oboljelom osobom koja je pod sumnjom da se zarazila 2019-nCoV
Povišena tjelesna temperatura ¹ ILLI simptomi zahvaćenosti donjih dišnih putova (npr. kašalj, teškoće disanja)	I	Tijekom zadnjih 14 dana bliski kontakt ² s oboljelom osobom u koje je laboratorijski potvrđen 2019-nCoV

¹ Povišena tjelesna temperatura ne mora biti prisutna u nekih bolesnika, primjerice u vrlo mladih, starijih, imunosuprimiranih, koji uzimaju određene lijekove. Tada donijeti odluku na temelju kliničke procjene.

² Bliski kontakt se definira kao: a) udaljenost do oko 2 m ili boravak u istom prostoru ali dulje vrijeme (kod zdravstvenih djelatnika, kućnih kontakata) a bez osobne zaštitne opreme (npr. rukavica, pregača, maske, zaštite za oči) ILLI b) direktan kontakt s kontaminiranim izlučevinama (npr. oboljeli je kašljao na nas) a bez korištenja osobne zaštitne opreme. Za sada se bliskim kontaktom ne smatra kratka interakcija s oboljelim, npr. hodanje uz oboljelu osobu.

Kriteriji služe kao preporuka/vodič za daljnju obradu i postupanje. Oboljele treba procjenjivati od slučaja do slučaja, konzultirati se sa epidemiološkom službom jer klinička slika i epidemiološka anamneza mogu odstupati ili biti nejasni.

Kad zdravstveni djelatnik postavi na temelju gore navedenih kriterija sumnju na infekciju 2019-nCoV, osim kliničkog zbrinjavanja i uobičajene dijagnostičke obrade čini sljedeće:

1. Dogovara pregled/hospitalizaciju oboljeloga, a po potrebi, ovisno o težini kliničke slike, premještaj u Kliniku za infektivne bolesti „Dr. Fran Mihaljević“

Bolesnika je prije upućivanja na pregled/premještaj potrebno najaviti telefonom dežurnom liječniku (nadslužbi) u Klinici, ne uvoditi ga u čekaonicu, već ga, u dogovoru sa dežurnim osobljem, direktno uvesti u ambulantu za izolaciju.

2. Uzorke oboljele osobe sa sumnjom na 2019-nCoV šalje u laboratorij Klinike za infektivne bolesti „Dr. Fran Mihaljević“ uz prethodnu najavu na navedeni kontakt telefon:

- 01/2826-283 tijekom radnog vremena (ponedjeljak – petak)
- 091/4012-687 izvan gore navedenog vremena

- Klinički materijal za dokazivanje infekcije s 2019-nCoV::

a. Gronji dišnji putevi

- Bris nazofarinksa i orofarinksa
- Aspirat nazofarinksa

b. Donji dišnji putevi:

- Bronhoalveolarni lavat (BAL)
- Sputum
- Traheobronhalni aspirat

c. Serum

- Uzorkovanje:

- Aspirati, sputum i BAL se prikupe u sterilnim posudicama za urin ili stolicu
- Oba brisa nazo- i orofarinksa se **zajedno** stavljaju u tekući medij (Hanks medij ili sterilna fiziološka otopina). Koristiti što manju količinu tekućeg medija, ali da vršni dijelovi briseva budu u potpunosti uronjeni u medij
- Krv vadite u „*vacutainer*“ bez anti-koagulansa i tako pošaljite. Serum nemojte odvajati.

- Svi uzorci moraju biti označeni imenom pacijenta, tipom uzorka i datumom.

- Posudice se dobro zatvore i zajedno s upijajućim materijalom (papirnati ručnici ili staničevina) se sprema unutar ziplock vrećice. Ziplock vrećice se potom stave u čvrstu posudicu.

- Uzroci se do slanja čuvaju na +4°C. Uzorak se šalje na „plavom ledu“ (pingvini) i unutar 48 h od uzorkivanja moraju stići u dijagnostički laboratorij.

- Kako je dinamika infekcije još uvijek nepoznata preporuča se slanje što više mogućih, gore navedenih uzoraka. Ne preporuča se slanje samo uzoraka gornjih dišnih puteva.

- Adresa slanja:

Klinika za infektivne bolesti „Dr. Fran Mihaljević“
Jedinica za znanstvena istraživanja
Mirogojska 8
10000 Zagreb

Uz uputnicu molim poslati kratki ispunjeni upitnik dostupan na web stranici Klinike za infektivne bolesti „Dr. Fran Mihaljević“. Pacijenti moraju zadovoljavati kliničke i epidemiološke kriterije. Bez ispunjenog uputnika neće se raditi dijagnostika.

Zadnja ažurirana verzija dijagnostičkih uputa je dostupna na web stranici Klinike:
www.bfm.hr

3. Odmah telefonom obavještava epidemiologa Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo na broj telefona 01 / 46 83 004 ili na mobitel pripravnosti 098 22 77 53 dostupan 24 sata 7 dana u tjednu, ispuni prvi dio anketnog obrasca i pošalje u Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Epidemiolog HZJZ-a odmah će telefonski obavijestiti teritorijalno nadležnog epidemiologa koji će poduzeti mjere identifikacije kontakata sa svrhom daljnjeg zdravstvenog nadzora.

Preporuke o mjerama prevencije i suzbijanja širenja zaraze u zdravstvenim ustanovama u slučaju postavljanja sumnje na novi koronavirus (2019-nCoV)

S obzirom da putovi prijenosa 2019-nCoV nisu do kraja razjašnjeni, preporuča se primjena mjera predostrožnosti u slučaju postavljanja sumnje na 2019-nCoV.

Oboljelom pod sumnjom na 2019-nCoV treba staviti kiruršku masku, smjestiti ga u zasebnu prostoriju/sobu i zatvoriti vrata (ako je moguće u sobu za izolaciju oboljelih s infekcijama koje se prenose zrakom). Ukoliko se radi o više bolesnika, preporuča se kohortiranje (prijem i smještaj bolesnika unutar jednog odjela). Zdravstveni djelatnici trebaju primjenjivati standardne mjere zaštite pri kontaktu s bolesnicima, što podrazumijeva primjenu mjera za sprečavanje infekcija koje se prenose kontaktnim putem (jednokratni ogrtač i rukavice) i zrakom (FFP3 maske i naočale).

U prilogu nalazi se anketni obrazac za oboljelog kod kojeg se sumnja na bolest uzrokovanu novim koronavirusom.